

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρ. Πρωτ. 908/20.2.2019

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**Α Π Ο Φ Α Σ Η
134/2018**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 12.12.2017 και ώρα 10:00 προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη Δημήτρα Παπαδοπούλου, Καλλιόπη Διαμαντάκου, Βασίλειο Καραποστόλη, Νικόλαο Κιάο, Ευαγγελία Μήτρου και Γιώργο Πλειό. Από το μέλος Γεώργιος Σαρειδάκης, ο οποίος είχε προσκληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον δημόσιο τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο ΕΡΤ1, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε., αναφορικά με τη δημοσιοποίηση στοιχείων ποινικής διαδικασίας και την προσβολή του τεκμηρίου αθωότητας κατηγορούμενου στη διάρκεια των δελτίων ειδήσεων της 17 και 18.5.2016 που μεταδόθηκαν από τον εν λόγω σταθμό.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 230/26.5.2016, ο οποίος χρεώθηκε στη διοικητική υπάλληλο Αικατερίνη Κοντοπούλου και στην ειδική επιστήμονα-νομικό Ρέα Λαμπροπούλου. Η διοικητική υπάλληλος υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 454/ΕΣ/3.6.2016 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης. Στην συνέχεια, η ειδική επιστήμων υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 712/ΕΣ/16.9.2016 νομική της εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης παρέστη ο πληρεξούσιος δικηγόρος της αιτούσας Φώτης Καραγιαννόπουλος. Ερωτηθείς από τον Πρόεδρο, ο πληρεξούσιος δικηγόρος

δήλωσε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και ανέπτυξε τους ισχυρισμούς του. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να του παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 1.2.2018 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 599/1.2.2018 υπόμνημα του.

Την 12.11.2018 και ώρα 10.30 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τα αυτά ως άνω (παρόντα κατά τη συζήτηση) μέλη. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Βαρβάρα Χαραλαμπίκη, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και άκουσε την ειδική επιστήμονα-νομικό Ρ. Λαμπροπούλου, που είχε ορισθεί από τον Πρόεδρο, εισηγήτρια:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό Μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Ανεξάρτητη Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεοράσεως και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων. Ο άμεσος έλεγχος του κράτους έχει ως σκοπό, μεταξύ των άλλων, την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση των πληροφοριών και των ειδήσεων και τον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου.
2. Το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος καθιερώνει ως πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας τον σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου.
3. Σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 του Π.Δ. 77/2003 η αρχή ότι ο κατηγορούμενος τεκμαίρεται αθώος μέχρι την αμετάκλητη καταδίκη του γίνεται σεβαστή και συνεπώς δεν προεξοφλείται το αποτέλεσμα της δίκης, ούτε οι κατηγορούμενοι αναφέρονται, άμεσα ή έμμεσα, ως ένοχοι. Ο φερόμενος ως δράστης δεν πρέπει να αναφέρεται με απαξιωτικούς για το πρόσωπο του χαρακτηρισμούς, ούτε να γίνεται αναφορά σε αυτόν με μοναδικό προσδιορισμό την εθνική του καταγωγή ή το θρήσκευμά του.

4. Το άρθρο 11 παρ. 5 του ως άνω προεδρικού διατάγματος ορίζει ότι, με την επιφύλαξη των οριζομένων στην εκάστοτε ισχύουσα οικεία νομοθεσία, δεν επιτρέπεται η αναφορά ονομάτων ή άλλων στοιχείων δηλωτικών της ταυτότητας καθώς και η χρησιμοποίηση εικόνων προσώπων που θεωρούνται ύποπτοι τέλεσης εγκλημάτων.
5. Κατά το άρθρο 11 παρ. 6 του αυτού προεδρικού διατάγματος: «Δεν δημοσιοποιούνται έγγραφα ή άλλα στοιχεία που γίνονται γνωστά στις αρμόδιες αρχές κατά το στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης, της έκτακτης προανάκρισης και γενικότερα της ποινικής προδικασίας».
6. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ (Ν.Δ. 53/1974): «Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του». Η παρ. 1 εδ. α' του αυτού άρθρου ορίζει: «Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσις του δικασθή δικάως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας, υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως».
7. Το άρθρο 14 παρ. 2 του Ν. 2462/1997 που επικυρώνει το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα του 1966 ορίζει ότι κάθε πρόσωπο που κατηγορείται για ποινικό αδίκημα τεκμαίρεται ότι είναι αθώο εφόσον η ενοχή του αποδειχθεί σύμφωνα με το νόμο.
8. Το άρθρο 3 παρ. 2 εδ. α' του Ν. 4173/2013(όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4324/2015-ΦΕΚ Α 44/29.4.2015 για την ΕΡΤ) αναφέρει ότι οι ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές της ΕΡΤ Α.Ε. καθώς και το περιεχόμενο των διαδικτυακών ιστοτόπων της διέπονται, από το σεβασμό στην ιδιωτικότητα του ατόμου και την αρχή του τεκμηρίου της αθωότητας των πολιτών.
9. Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το ΕΣΡ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις.

Με βάση τις διατάξεις αυτές, απαγορεύεται, χάριν της διασφάλισης του τεκμηρίου αθωότητας, της αποτελεσματικής διεξαγωγής της δικαστικής έρευνας και του

ανεπηρέαστου των αρμόδιων δικαστικών αρχών, ειδικώς η αποκάλυψη και αναπαραγωγή του περιεχομένου εγγράφων και εν γένει στοιχείων της ποινικής προδικασίας, επιτρέπεται δε αυτή σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις όταν, κατ' εκτίμηση των συνθηκών, κρίνεται ότι συντρέχουν λόγοι υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος επί ζητήματος ιδιαιτέρως αυξημένου γενικού ενδιαφέροντος και εφόσον από τη δημοσίευση των στοιχείων αυτών δεν διακυβεύονται τα δικαιώματα του κατηγορούμενου και λοιπών εμπλεκομένων προσώπων αλλά και το συμφέρον της αποτελεσματικής διεξαγωγής της δικαστικής έρευνας (ΣτΕ 1216/2014)

II. Πραγματικό Μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ευρισκόμενοι στο αρχείο του ΕΣΡ ψηφιακοί δίσκοι με την επίμαχη ροή προγράμματος, και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικώς και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής: Στο κεντρικό δελτίο ειδήσεων της 17.5.2016-ώρα έναρξης 20.55': στους τίτλους ειδήσεων ελέγχθη η φράση: «Νυχτερινή έφοδος και σύλληψη του ζεύγους Μαρτίνη στην οικία τους στην Κηφισιά... είναι προσωπική περιουσία της γυναίκας μου, φορολογημένα όλα τα χρήματα απαντά ο πρώην πρόεδρος του Ερυθρού Σταυρού στις βαριές κατηγορίες για νομιμοποίηση χρημάτων από μίζες». Στον υπότιτλο αναγράφεται: «Ζεύγος Μαρτίνη: βαριές κατηγορίες για “ξέπλυμα”-μίζες». Προβάλλονται σκηνές από την προσαγωγή των κατηγορουμένων στο Δικαστήριο. Στη συνέχεια παρέχονται δημοσιογραφικές πληροφορίες και ρεπορτάζ για το γεγονός, ενώ στην οθόνη εμφανίζεται η εικόνα του προσώπου του ενός κατηγορούμενου και αναγράφεται η λέξη «το κατηγορητήριο». Μεταδίδεται αυτούσιο απόσπασμα του κατηγορητηρίου το οποίο ταυτόχρονα εκφωνείται: «Με την ιδιότητα του προέδρου του Δ.Σ. κατείχε, διαχειρίσθηκε και χρησιμοποίησε περιουσία, εν γνώσει ότι η περιουσία προέρχεται από το έγκλημα της απάτης, ενώ παράλληλα χρησιμοποίησε τον ελληνικό και διεθνή χρηματοπιστωτικό τομέα με τη διακίνηση εσόδων προερχομένων με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα». Αργότερα, στο δελτίο ειδήσεων επαναλαμβάνεται το αυτό: εμφανίζεται η εικόνα του αυτού κατηγορουμένου και αναγράφεται η λέξη «το κατηγορητήριο». Μεταδίδεται αυτούσιο απόσπασμα του κατηγορητηρίου το οποίο ταυτόχρονα εκφωνείται «Η επιβάρυνση του συμβατικού τιμήματος με το ποσό που αποτελούσε προμήθεια για

την ανάθεση της σύμβασης προκύπτει ευκρινώς από το γεγονός ότι στις 28.12.1998 ο λογαριασμός 0251... πιστώθηκε από την εταιρεία Hospitalia International με 1.873.565,04 δολάρια... στα εν λόγω έσοδα». Για τρίτη φορά εμφανίζεται η εικόνα του αυτού προσώπου και αναγράφεται η λέξη «το κατηγορητήριο». Μεταδίδεται αυτούσιο απόσπασμα του κατηγορητηρίου το οποίο ταυτόχρονα εκφωνείται «διοχετεύτηκε στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ελβετίας διερχόμενο από έξι διαφορετικούς λογαριασμούς που ανήκαν είτε στον Α. Μαρτίνη είτε στη σύζυγο του Γεωργία Μαρτίνη, είτε και στους δύο από κοινού, είτε τέλος στον Θ. Κ. προκειμένου να συγκαλυφθεί η αληθινή προέλευση τους και να χαθούν τα ίχνη της κίνησης του από λογαριασμό σε λογαριασμό». Στη διάρκεια μετάδοσης της είδησης και σχολιασμού αυτής από τον παρουσιαστή και συνεργάτες αυτού, προβάλλονται εικόνες από την προσαγωγή του κατηγορούμενου ζεύγους ενώπιον των δικαστικών αρχών και την αποχώρησή τους από αυτές, ενώ η εικόνα των προσώπων τους παρουσιάζεται κανονικά.

2. Κεντρικό δελτίο ειδήσεων της 18.5.2016 - ώρα έναρξης 19.50': Στις 20.16' μεταδίδονται δημοσιογραφικές πληροφορίες και ρεπορτάζ για το γεγονός της σύλληψης των ανωτέρω κατηγορουμένων. Στην οθόνη εμφανίζεται η εικόνα του προσώπου του ενός εξ αυτών και αναγράφεται η λέξη «ένταλμα σύλληψης». Μεταδίδεται αυτούσιο απόσπασμα του εντάλματος σύλληψης το οποίο ταυτόχρονα εκφωνείται «τα στοιχεία καθιστούν τα εν λόγω πρόσωπα όχι μόνο ύποπτα φυγής από το χρονικό σημείο κατά το οποίο θα διαπιστώσουν ότι τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί από τη Δικαιοσύνη θα μπορούσαν να κριθούν ικανά για τη λήψη σε βάρος τους των πλέον επαχθών μέτρων δικονομικού καταναγκασμού αλλά και ύποπτα παρέμβασης και αλλοίωσης της πραγματικής κατάστασης, ενδεικτικά με την απόκρυψη ή μετακίνηση χρηματικών ποσών». Στη συνέχεια εμφανίζεται πάλι η εικόνα του ίδιου προσώπου και αναγράφεται η λέξη «ένταλμα σύλληψης». Μεταδίδεται αυτούσιο απόσπασμα του εντάλματος σύλληψης το οποίο ταυτόχρονα εκφωνείται «δεδομένου του κύκλου των γνωριμιών και σχέσεων που ανέπτυξε ο εν λόγω κατηγορούμενος όχι μόνο με Έλληνες κρατικούς και μη αξιωματούχους, αλλά και με πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην αλλοδαπή, ενδεικτικά τους υπεύθυνους για το άνοιγμα και την κίνηση των τραπεζικών λογαριασμών του, κρίνεται ότι ο ίδιος δύναται να χρησιμοποιήσει ακόμα και τις εν λόγω διασυνδέσεις,

προκειμένου είτε να συσκοτίσει ή τουλάχιστον να επιβραδύνει τις έρευνες των δικαστικών αρχών». Στη διάρκεια μετάδοσης της είδησης προβάλλονται εικόνες από την προσαγωγή του ζεύγους Μαρτίνη στο δικαστήριο και την έξοδο τους από αυτό.

III. Υπαγωγή

Υπό τα εκτεθέντα, καθίσταται σαφές ότι η εγκαλούμενη εταιρεία, δια των προστηθέντων υπ' αυτής δημοσιογράφων, προβάλλοντας στοιχεία της μυστικής ποινικής προδικασίας, μη σεβόμενη το τεκμήριο αθωότητας κατηγορουμένων και παρουσιάζοντας την εικόνα τους όταν οδηγούνται ενώπιον των δικαστικών αρχών, παραβίασε - εκ προθέσεως - τις αναφερόμενες στο νομικό μέρος της παρούσας διατάξεις. Επομένως, πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλούμενη εταιρεία διοικητική κύρωση και δη εκείνη του προστίμου.

Περαιτέρω, με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως, το κοινώς γνωστό μερίδιο τηλεθέσεως του συγκεκριμένου τηλεοπτικού σταθμού και το γεγονός ότι η εγκαλούμενη υπήρξε πολλαπλώς υπότροπη (και) κατά το πρόσφατο παρελθόν για παραβάσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας (όπως προκύπτει από τα τηρούμενα στο ΕΣΡ στοιχεία), κρίνεται ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των εικοσιπέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΕΣΡ

Δέχεται ότι ο σταθμός της εγκαλουμένης παραβίασε τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία ως προς την υποχρέωση τήρησης της μυστικότητας της ποινικής προδικασίας, την προστασία της τεκμηρίου αθωότητας κατηγορουμένων και με την προβολή της εικόνας του προσώπου τους κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει στην εταιρεία Ε.Ρ.Τ. Α.Ε, ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε., τη διοικητική κύρωση του προστίμου των εικοσιπέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ.

Το άρθρο 4 παρ. 1 στ. ε΄ του Νόμου 2863/2000, σύμφωνα με το οποίο το ΕΣΡ επιβάλλει στους δημόσιους φορείς της διοικητικές κυρώσεις, παραπέμπει στο άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 2328/1995. Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β΄ του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση ως προς την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά της εταιρείας ΕΡΤ Α.Ε. που εδρεύει στην Αγία Παρασκευή, επί της οδού Λεωφόρος Μεσογείων 136 και Κατεχάκη, με ΑΦΜ 997476074, Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ ΑΘΗΝΩΝ.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 12^η Νοεμβρίου 2018 και δημοσιεύτηκε την 7^η Μαρτίου 2019.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΒΑΡΒΑΡΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΑΚΗ